



Experiència seleccionada en la modalitat de comunicació audiovisual

DADES DEL CENTRE

Codi del centre	08042861
Nom del centre	Escola Oficial d'idiomes
Localitat	Viladecans

TÍTOL

Tractament del component intercultural a l'aula d'EOI

BREU RESUM DE LA PRÀCTICA

La finalitat inicial del projecte és la presa de consciència sobre el fet intercultural, tant per part del professorat com de l'alumnat del nostre centre.

Es pretén a la vegada aprofitar la riquesa cultural amb la que ja comptem a l'escola (alumnat d'altres nacionalitats, diferents orígens i percepcions de la realitat, multiplicitat d'experiències viscudes com a immigrants, etc.).

Per poder portar a l'aula aquestes situacions es parteix d'un cos d'activitats/mini-projectes repartits al llarg del curs, i d'altres activitats de celebració a l'escola, com ara la Festa d'Hivern, St. Jordi, Concurs de Fotografia, i xerrades amb convidats externs a l'escola.

Partim de les actituds que segons el curriculum d'EOI afavoreixen l'adquisició d'una consciència intercultural:

Valoració positiva de les diferències culturals com a font d'enriquiment i creixement personal.

Anàlisi crítica de les pròpies valoracions d'altres cultures.

Superació dels prejudicis i estereotips sobre les cultures i els pobles.

Valoració de l'enriquiment i creixement personal que suposa el contacte amb persones d'altres cultures.

Valoració de la llengua com a vehicle d'expressió d'una realitat social i cultural, de les seves creences i valors.

Pensem que un projecte d'aquest tipus ha de ser d'entrada obert a tota la comunitat educativa.





DESCRIPCIÓ

Curs acadèmic 2006-07, 2007-08, 2008-09

Punt de partida Amb aquest projecte de tractament de la interculturalitat a l'EOI Viladecans intentem integrar els continguts i competències del currículum d'EOI amb un concepte d'interculturalitat que permeti tractar els fets i manifestacions culturals de les llengües de l'escola i de la comunitat educativa. Es tracta de superar els tòpics i estereotips per poder establir comparacions que ens ajudin a entendre millor i respectar la diversitat cultural, tant la més llunyana com la més propera. En el disseny de les actuacions dins i fora de l'aula hem optat per un model interculturalista crític, que inclou elements transculturals, antiracistes, cívics, i de pedagogia crítica.

Objectius Els nostres objectius són els següents:

- Prendre consciència, tant per part de l'alumnat com del professorat, de la realitat del nostre centre i del municipi des del punt de vista de la interculturalitat
- Valorar el fet intercultural com a element d'enriquiment individual i com a eina d'aprenentatge de la llengua
- Qüestionar el nostre rol dominant i aprendre a veure que els trets comuns entre diferents cultures tenen més pes que les divergències
- Respectar les manifestacions culturals diferents i entendre les seves motivacions històriques encara que no es comparteixin
- Identificar els col·lectius més vulnerables dins del nostre àmbit educatiu i superar aquestes situacions de vulnerabilitat (gent gran, discapacitats, malalts, ...)
- Adoptar una actitud oberta davant d'elements o situacions no característiques de la llengua pròpia

Desenvolupament de l'experiència L'experiència d'introducció del component intercultural a les aules de la nostra EOI s'inicia des del moment de creació de l'EOI al curs 2006-07. En una primera fase es tracta de la realització de manera individual de tasques i mini-projectes d'aprenentatge de la llengua estrangera en els quals el component intercultural i la reflexió i comparacions sobre les diferències i similituds entre cultures tenen una gran importància. Aquest tema es comença a tractar a les reunions de departament i claustres de l'escola. A partir del curs 2007-08 i especialment arran de la realització del curs "Educació Intercultural" del Departament d'Educació per part de l'equip directiu de l'escola es considera el tema des d'un punt de vista més seriós, s'inclouen les activitats individuals dins les programacions dels departaments, s'amplia el nombre d'activitats i es decideix que aquest projecte quedi integrat en la línia educativa de l'escola tal i com es troba actualment (curs 2008-09) amb la realització de les activitats dins i fora de l'aula a les quals es fa referència en aquest document.

Treball competencial (metodologia/tipologia d'activitats/organització) Arran del debat que va tenir lloc al voltant de la gestió de la diversitat a partir del darrer terç del segle XX tant a les societats europees com a les d'Amèrica del Nord es van produir diferents models teòrics, molts avui en dia totalment superats. dels quals destaquem el model multicultural i el





ció social)
**Veure annex guia
d'ús**

model intercultural.

Un repàs amb cura d'aquests dos models ens permet observar com el multiculturalisme simplement reconeix un fet, la pluralitat cultural i l'interculturalisme va més enllà. Es tracta d'abordar la creació d'una nova societat més justa i més igualitària. Treballar per donar solucions concretes a les noves realitats ajuntant els valors democràtics d'igualtat i llibertat i el pluralisme cultural.

Aquestes noves realitats lògicament també es manifesten dins del nostre sistema educatiu, i és per això que l'educació intercultural es proposa com a objectiu una societat integrada, sense l'exclusió, amb una gestió dels conflictes que comporti el compromís de totes les parts implicades i que a la vegada sàpiga respectar la diversitat cultural interna.

Les nostres comunitats són més i més diverses cada dia i les nostres ser capaces d'integrar-la i crear espais on es trobi reflectida. En definitiva, hem de crear escoles interculturals.

Aquesta educació intercultural es basa en les següents premisses bàsiques:

- Som més iguals que diferents
- Tots som diversos en relació a algú altre
- Totes les persones som individus complexos
- Tots tenim prejudicis i actituds que se'n deriven
- La dimensió emocional dels individus és bàsica
- Els conflictes són inevitables i enriquidors

Per poder portar a terme aquestes premisses cal un compromís de les institucions educatives per a dotar el professorat d'eines per interpretar, ampliar, adequar i posar en pràctica els currículums; per a poder ser més crítics amb les injustícies socials i per a desemmascarar els currículums ocults. Cal lògicament també el compromís del professorat i del centre en general. Només així podrem enriquir-nos de la diversitat cultural existent i fomentarem l'intercanvi i la difusió de les altres cultures, perquè coneixent-les aprendrem a acceptar-les. Aquesta proposta treballa per tant principalment la competència cultural dins l'aprenentatge d'una llengua estrangera i la competència social i ciutadana. El reconeixement de la diferència, arribar a entendre el perquè d'aquestes diferències i com en molts casos poden ser enriquidores ha estat sempre un dels nostres objectius principals.

Per aconseguir que la interculturalitat sigui un dels fils conductors que serveixi de lligam entre tots els membres de la comunitat educativa de l'EOI Viladecans, de docents, alumnes i PAS, de les diferents llengües i nivells, hem dissenyat un seguit d'activitats culturals que tenen lloc fora de l'espai de l'aula que cada grup utilitza quotidianament. Aquestes activitats estan pensades per promoure la reflexió, la tolerància i la solidaritat, per sensibilitzar les persones de l'existència d'altres cultures diferents de la pròpia i per crear una identitat a nivell d'escola, tot promovent el coneixement els uns dels altres i possibilitant que el projecte sigui obert i participatiu.

Les següents activitats, de durada variable, tenen lloc en ocasions puntuals i concretes repartides de manera regular al llarg del curs a raó de dues o tres activitats cada trimestre. En alguns casos, tal i com se senyala a continuació, les activitats tenen lloc aprofitant les celebracions tradicionals del nostre calendari.





1. Les llengües de la meva escola. Activitat en la qual els alumnes d'altres cultures i/o orígens culturals a la nostra escola fan una mini-lliçó per ensenyar als altres la seva llengua.
2. Xerrades sobre les cultures de les llengües que s'imparteixen a l'escola, sempre des d'un punt de vista de superació d'estereotips culturals i posant l'èmfasi en la comparació entre les cultures presents a l'escola.
3. Projectió de pel·lícules que tractin temes de tipus cultural o de situacions extremes dins d'una altra cultura (I, II i III Setmana del Cinema), amb explotació didàctica i Cinefòrum.
4. Concurs de fotografia. Activitat de Sant Jordi amb la qual pretenem fomentar la reflexió lligant-la amb les experiències personals de l'alumnat fora de l'aula amb una visió intercultural. El tema del curs 2007-08 va ser "Cruïlla de cultures", i el d'enguany "Petit Món".
5. Durant aquest curs acadèmic 2008-09 per la Diada de Sant Jordi vam realitzar un concurs de "Haiku" entre els alumnes dels diferents cursos d'anglès i francès de l'escola.

Temporització

Totes aquestes activitats i pràctiques d'introducció de la interculturalitat es porten a terme amb regularitat al llarg de tot el curs. Dins de l'aula es tracta el tema com un component més de l'aprenentatge de les llengües i el concepte d'interculturalitat i el seu tractament es té en compte pels departaments a l'hora d'escollir els llibres de text i les lectures que es faran a cada nivell i idioma. Tot i això, com ja hem comentat abans, hi ha moments al llarg del curs en que aquest tractament es fa més específic i palès com ara la celebració de la Festa d'Hivern, les Setmanes del Cinema i la Diada de Sant Jordi.

**Recursos humans i
materials**

Professorat del centre d'anglès i francès i especialistes externs convidats per fer xerrades. Pel·lícules de vídeo, materials impresos, etc.





Valoració i conclusions

El Projecte d'introducció de la interculturalitat dins del PCC de l'EOI Viladecans va sorgir arran d'actuacions informals a l'aula per part del professorat del centre i de la realització del curs telemàtic "Educació Intercultural" del Departament d'Educació.

Com a docents, introduïm des de fa temps elements culturals a les nostres classes perquè:

- hem viatjat
- coneixem altres realitats diferents i diverses
- som professors de llengües estrangeres
- sabem que els alumnes abans de començar a aprendre una llengua tenen preconceptes i prejudicis
- cal reflexionar sobre aquests prejudicis per a poder entendre les nostres pròpies realitats i les realitats de les altres cultures

Amb l'experiència i amb el pas del temps ens hem adonat de la necessitat d'anar més enllà d'introduir la cultura i començar a tractar el tema des d'una perspectiva més dinàmica: establir comparacions, raonar les diferències, fer èmfasi en els punts comuns, practicar l'autocrítica, empoderar els alumnes i que ells mateixos puguin traslladar aquests coneixements fora de l'aula, a la seva vida diària i a les seves comunitats. Aquesta finestra oberta al món més local i a la realitat més llunyana permet com a mínim un replantejament de les estructures mentals de l'alumnat i del professorat del centre. S'obre un espai a la discussió i la reflexió mitjançant el qual es pugui millorar el treball de l'aula, col·laborar amb els alumnes en la reflexió dels tòpics de cultura i identitat proposats i arribar a consensuar el coneixement.

Amb la integració dins del PCC d'aquestes pràctiques docents estem en definitiva, convertint una manera de fer a l'aula en normativa de centre.

Documentació complementària

Veure exemples d'activitats a l'annex.

Aspectes innovadors

Aquesta experiència ens ha permès en relativament molt poc temps crear una ambient d'escola on tothom es troba representat i on hi ha un espai per debatre qüestions d'interès general i d'actualitat. L'experiència encaixa perfectament amb els continguts del currículum d'EOI i les competències que cal treballar. S'ha produït també una millora en l'ambient de les classes, ja que tothom té l'oportunitat de parlar de si mateix, explicar les seves particularitats i justificar les seves maneres d'actuar.

Amb una visió més ampla i des d'un punt de vista més general, ara els nostres alumnes perceben la diferència no com una amenaça, sinó que entenen aquesta com un fet natural que en ocasions pot resultar profitós en ambdós sentits.

Eficiència

Treballar el component intercultural dins de l'aula i com a línia general d'escola és una feina a mig termini. No és gens senzill canviar percepcions, maneres de veure i prejudicis d'un dia per un altre, però al tractar-se d'un projecte general de tota l'escola a mig i llarg termini, que es porta a terme de manera continuada, els resultats es poden apreciar en les actuacions diàries del professorat i de l'alumnat i en la manera en la qual aquests últims perceben l'aprenentatge sobre les altres cultures com un element





indispensable de l'aprenentatge de llengües. Aquesta competència cultural que abans no es tractava o es tractava de manera massa general o superficialment ara queda totalment inclosa dins el currículum.

Criteris d'avaluació

Sabem i en som conscients, que quan es parla d'avaluar qüestions d'interculturalitat a tots ens agafa una certa incomoditat. Des del nostre punt de vista cal fer una avaluació del procés d'aplicació del projecte, si s'ha portat a terme de la manera acordada, si s'ha intentat fer reflexionar els alumnes sobre aquest tema i si hem fet un canvi de mentalitat dins de l'aula. Cal lògicament també una autoavaluació del professorat participant en el projecte, com s'ha implicat, de quina manera això ha modificat els processos dins l'aula i si l'esforç ha estat profitós per a tothom. I finalment cal rebre retroalimentació dels alumnes: necessitem saber si les nostres indicacions i guies han estat enteses, si han arribat a plantejar-se qüestions que abans no s'havien ni tan sols considerat, si ara entenen més i millor què hi ha darrera els costums i les manifestacions culturals dels altres. No és necessari que estiguin convençuts de les maneres de fer dels altres i tampoc cal compartir-les, n'hi ha prou amb respectar aquestes diferències i adonar-se del fet que hi ha més que ens uneix que el que ens separa. Cadascuna de les activitats que es fan a l'aula per treballar la interculturalitat porta una fitxa o qüestionari d'avaluació. Amb aquest podem tenir dades reals que ens permeten reconduir l'experiència d'aula. Per poder avaluar de la mateixa manera les activitats que es fan fora de l'aula es fa servir un qüestionari general que es passa dues vegades a l'any, a la meitat i abans de final de curs. Aquests qüestionaris ofereixen als alumnes l'oportunitat d'expressar el seu parer sobre aquestes actuacions i de la mateixa manera que les fitxes d'avaluació permeten modificar les activitats d'aula; els qüestionaris generals ens permetran replantejar el projecte i corregir allò que no hagi funcionat o bé que no ens hagi aportat res del que ens proposàvem com a objectiu.

Milliores

Amb la implementació d'aquesta experiència a la nostra escola hem millorat la manera en que els aprenents entenen el procés d'aprenentatge d'una llengua estrangera. Ara queda encara més palès que la competència cultural és absolutament indispensable si volen arribar a un nivell de coneixement avançat de la llengua meta.

Els estudiants s'enfronten a diferents situacions en les quals han d'analitzar plantejaments culturals teòrics i a la vegada pràctics, ja que en alguns casos ells mateixos i els seus companys i companyes són els protagonistes de les tasques d'aprenentatge intercultural proposades.

Aquest aprenentatge es pot portar a la seva quotidianitat, cosa que els permet entendre i respectar la diversitat de la nostra societat i a la vegada ser capaços de moure's millor dins del món de la llengua del seu estudi.





AUTORIA DE L'EXPERIÈNCIA

Coordinació	Rodrigo Alonso Páramo/ Montserrat Cañada Pujols
Professorat implicat	Montserrat Cañada Pujols (EOI Viladecans) Virginia Pardo Bustamante (EOI Viladecans) Marianela Santamaría Ramírez (EOI Viladecans) Véronique Hoarau (EOI Viladecans) Eulàlia Noguera Consola (EOI Viladecans) Rodrigo Alonso Páramo (EOI Viladecans)

CONTACTE

Nom i cognoms	Rodrigo Alonso Páramo/ Montserrat Cañada Pujols
Telèfon	936357422
Unitat	SE Baix Llobregat II. CRP

